

Gemeenteraadsverkiezingen 2022: Checklist duurzame energie in het Collegeakkoord

Duurzame energie in uw gemeente: de komende vier jaar zijn cruciaal

Nederland staat voor een grote uitdaging om meer hernieuwbare energie op te wekken. Ook gaan we huizen en gebouwen duurzaam verwarmen, meer energie besparen, schone mobiliteit stimuleren en de energie-infrastructuur uitbreiden. Dat is belangrijk om de klimaatdoelen te halen en de luchtkwaliteit te verbeteren. Bovendien zorgt de energietransitie voor minder import van fossiele energie, zoals aardgas. Gemeenten spelen een sleutelrol bij het realiseren van deze transitie. Zij zijn onmisbaar om burgers hierbij te betrekken.

Deze brochure biedt handvatten voor het opstellen van het collegeakkoord voor de komende vier jaar. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) hoopt dat deze concrete punten u helpen om tot een doortastend, praktisch collegeakkoord te komen, waarmee uw gemeente grote stappen zet richting een duurzaam energie- en mobiliteitssysteem.

NVDE, maart 2022

Hernieuwbare energie

Netinfrastructuur

Duurzame mobiliteit

Duurzame warmte

Relatie tot inwoners

Meer informatie

Hernieuwbare energie

Nederland wil in 2050 honderd procent duurzame energie gebruiken. Om dat doel te behalen, moet er een flinke hoeveelheid extra hernieuwbare energie worden opgewekt. Gemeenten spelen hierbij een sleutelrol.

Onze suggesties voor het collegeakkoord:

- ➔ *Geef prioriteit aan de uitbreiding van duurzame energieopwek. Dit betekent onder meer dat er voldoende ruimte gereserveerd wordt wind- en zonne-energie, duurzame warmte en energie-infrastructuur. Neem dit mee als prioriteit bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Denk aan het creëren van ruimte voor zonnepanelen of windmolens, maar ook aan duurzame warmtebronnen, laadinfrastructuur en energie-infrastructuur.*
- ➔ *Zet in op meervoudig ruimtegebruik bij het aanleggen van projecten voor de opwek van duurzame energie.*
- ➔ *Versnel vergunningprocedures en verkort doorlooptijden voor duurzame energieprojecten en energie-infrastructuur. Een tijdsnorm van twee jaar voor vergunningverlening is nodig, met de noodzakelijke borging van zorgvuldigheid, weging van andere belangen, draagvlak en inspraak.*
- ➔ *Stel bij energie projecten de eis dat de initiatiefnemer de gedragscode voor zonne- en/of windenergie op land of de gedragscode omgevingsbetrokkenheid aardwarmte onderschrijft en toepast, als basis voor omgevingscommunicatie.*

Links en publicaties

- [NVDE Hernieuwbare energiebronnen op land in de Regionale Energiestrategie \(februari 2020\)](#)
- [Gedragscode Wind op Land \(oktober 2020\)](#)
- [Gedragscode Zon op Land \(november 2019\)](#)
- [Gedragscode Zon op grote daken \(november 2021\)](#)
- [Gedragscode Omgevingsbetrokkenheid bij Aardwarmteprojecten \(november 2019\)](#)
- [Zonne-energie in jouw gemeente \(Holland Solar\)](#)
- [Handreiking voor gemeentes ter stimulering zon op dak \(juli 2020\)](#)

Netinfrastructuur

De energietransitie vraagt veel van onze netinfrastructuur. Daarom zijn extra investeringen in kabels en elektriciteitsstations en slim gebruik van het energienet nodig.

Onze suggesties voor het collegeakkoord:

- ➔ *Breng verwachte vraag en aanbod in beeld en sluit deze zo goed mogelijk op elkaar aan. Ga op tijd in gesprek met de netbeheerder over de mogelijkheid om dit te realiseren in het huidige en toekomstige net. Zorg er voor dat netbeheerders en relevante marktpartijen tijdig en zo veel mogelijk betrokken worden bij het opstellen van plannen.*
- ➔ *Richt een gemeentelijke taskforce op met stakeholders om slimme oplossingen te vinden voor acute problemen op het energienet.*
- ➔ *Reserveer ruimte voor boven- en ondergrondse energie-infrastructuur (zoals transformatorstations en hoogspanningsverbindingen).*
- ➔ *Verklein de druk op netcapaciteit via slimme oplossingen. Dit kan door in te zetten op de volgende opties:*
 - *Verken de mogelijkheid tot cable pooling; een manier waarop meerdere partijen gebruik maken van één netaansluiting, bijvoorbeeld een zonne- en een windpark samen.*
 - *Verken de mogelijkheid voor buurtbatterijen om de opgewekte energie op te slaan die niet direct gebruikt wordt.*

Links en publicaties

- [Staalkaart Netbeheer Nederland 'Elektriciteit en Gas in het Omgevingsplan' \(jan 2022\)](#)
- [Breed actieteam aan de slag met grootste knelpunten stroomnet](#)

Duurzame mobiliteit

Versnel de transitie naar zero emissie mobiliteit: personenauto's, bestelauto's, trucks en bussen. Zorg tijdig voor voldoende laad- en tankinfrastructuur (elektriciteit en groene waterstof).

Onze suggesties voor het collegeakkoord:

- ➔ *Plan vooruit in samenwerking met netbeheerders en marktpartijen om de beschikbare netcapaciteit tijdig gereed te hebben voor de benodigde laadinfra.*
- ➔ *Zet in op slim laden, waaronder slimme laadpleinen, waar bij het laden van elektrische auto's slim wordt omgegaan met de beschikbare netcapaciteit en het aanbod van schone energie.*
- ➔ *Maak een visie voor snelladen, met oog voor eerlijke toetreding en gelijke kansen voor nieuwe innovatieve bedrijven.*
- ➔ *Stimuleer elektrisch autodelen.*
- ➔ *Koop het wagenpark van de gemeente en van overheidsdiensten 100% nulemissie in.*
- ➔ *Zorg voor een snelle invoering van nulemissiezones, waar alleen voertuigen op elektriciteit of waterstof zijn toegestaan. Zet hierbij in op volledig emissieloos vervoer en maak geen uitzondering voor voertuigen met uitstoot (zoals plug-in hybrides).*
- ➔ *Zet in op nulemissie stadsdistributie en vrachtvervoer. Tref tijdig voorbereidingen voor de opschaling van logistieke laad- en tankinfra(elektriciteit en waterstof).*

Links en publicaties

- [NVDE checklist Laadinfrastructuur in de Regionale Energie Strategie \(december 2020\)](#)
- [NVDE notitie autodelen \(januari 2020\)](#)
- [NVDE, VER, N&M Factsheet elektrisch rijden \(mei 2019\)](#)

Duurzame warmte

Het tempo van verduurzaming van warmtebronnen moet omhoog. Dat geldt voor alle vormen van warmte: voor de industrie, voor de (glas)tuinbouw en voor de gebouwde omgeving. Bovendien moet vaart gemaakt worden met energiebesparing.

Onze suggesties voor het collegeakkoord:

- ➔ *Begin op tijd! Bijna alle gemeenten hebben in 2021 een Transitievisie Warmte opgesteld. Zorg voor concretisering en goede samenwerking met relevante partijen zodat deze visie tijdig uitgevoerd kan worden. Betrek de bedrijven die de uitvoering in de energietransitie moeten gaan doen in een vroeg stadium bij de lokale uitwerking van de wijkplannen zodat er een realistische planning en spreiding van projecten kan plaatsvinden. Bouw een stabiele organisatie op voor de warmtetransitie, bijvoorbeeld met gemeenten in een regio. De transitie duurt immers nog tientallen jaren en er is al veel kennis die gedeeld kan worden met elkaar.*
- ➔ *Sluit geen technieken voor duurzame warmte uit; we hebben alle duurzame opties nodig. Een wijkgerichte en kosteneffectieve aanpak vraagt om een mix van duurzame bronnen en technieken die voldoen aan strenge duurzaamheidscriteria: hernieuwbare gassen, warmtepompen, e-boilers, zonthermie, bio-energie, geothermie, aardwarmte (bodemenergie) en aquathermie.*
- ➔ *Maak een goede afweging tussen collectieve en individuele warmte-oplossingen en zorg dat deze eerlijk met elkaar kunnen concurreren. Duurzame bronnen vullen elkaar aan, bijvoorbeeld door basislast (zoals geothermie) aan te vullen met pieklast (zoals bio-energie).*
- ➔ *Breng in kaart welke wijken/ woningen het slechtst geïsoleerd zijn, om deze doelgericht te verduurzamen. Zet in op laagdrempelige toegang tot woningisolatie, bijvoorbeeld via vouchers voor mensen met een krappe portemonnee en door het verduurzamen van huurwoningen. Betrek bewoners actief bij de (eigen) warmtetransitie.*

Links en publicaties

- [Warmtenetten georganiseerd \(TKI, nov 2020\)](#)
- [Warmtenetten ontrafeld \(TKI, mei 2020\)](#)
- [NVDE brochure warmtebronnen in de RES \(feb 2020\)](#)
- [NVDE brochure Programma Aardgasvrije wijken \(jan 2020\)](#)
- [Wijkuitvoeringsplan in samenwerking met de netbeheerder \(Netbeheernederland.nl, mei 2021\)](#)

Relatie tot inwoners

De energietransitie zal veel veranderen aan de lokale omgeving en schone energiebronnen zullen steeds vaker te zien zijn in het Nederlandse landschap. Inwoners zullen dit merken, én mogelijk eigen ideeën of oplossingen willen aandragen. Zet daarom in op participatie van burgers bij beleidsvorming en bij duurzame energieprojecten.

Onze suggesties voor het collegeakkoord:

- ➔ *Ga het gesprek aan met bewoners om nut en noodzaak van de energietransitie over te brengen en acceptatie en enthousiasme te vergroten. Regelmatig overleg met de bewoners draagt bij aan het bieden van duurzame oplossingen die beter passen binnen de specifieke situatie en bij de wensen van de inwoners.*
- ➔ *Steun burgerinitiatieven die aan de slag willen met verduurzaming, zoals energiecoöperaties. Participatie begint bij een open proces met ruimte voor inbreng. De gemeente kan hierbij een ondersteunende rol vervullen en relevante partijen bij elkaar brengen.*
- ➔ *Koppel bewoners en duurzame initiatieven aan elkaar, door een lokale duurzame huizenroute te organiseren of landelijke initiatieven te ondersteunen.*

Links en publicaties

- [Praktijkvoorbeelden participatie bij energieprojecten \(daarkrijgjeenergievan.nl\)](https://daarkrijgjeenergievan.nl)
- [Open Energiedag - 17 september 2022](#)
- [Vraag en antwoord Participatie Duurzame energie \(mei 2020\)](#)
- [Handreiking Participatie \(november 2019\)](#)
- [Participatiewaaijer \(november 2019\)](#)
- [Factsheet bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie \(oktober 2020\)](#)

Meer informatie

Netwerken en organisaties

Energietransitie

- [Nederlandse Vereniging Duurzame Energie](#) en [haar leden](#)
- [Daar krijg je energie van \(best practices, vragen en antwoorden en Open Energiedag sept 2022\)](#)
- [Klimaatakkoord.nl](#)

Mobiliteit

- [ElaadNL](#)

Hernieuwbare energie

- [NPRES](#)
- [Expertisecentrum Warmte \(ECW\)](#)

- [Nederlandse Windenergie Associatie \(NWEA\)](#)

- [Holland Solar](#)

[Zonne-energie in jouw gemeente \(Holland Solar\)](#)

- [Geothermie Nederland](#)

[Geothermie in de startblokken voor sterke groei-sector \(GeothermieNL, jan 2022\)](#)

- [Branchevereniging Bodemenergie](#)

- [Warmtenetwerk](#)

- [Energie Samen](#)

- [Platform Bio-economie \(PBE\)](#)

- [Nederlandse vereniging van bioketel leveranciers \(NBKL\)](#)

- [Vereniging Warmtepompen](#)

Netbeheer

- [Netbeheer Nederland](#)

Illustraties

We hebben waar mogelijk toestemming gevraagd voor het gebruik van de beelden in deze brochure. Hebben we er per ongeluk één gemist? Laat het ons weten.